

هوالمصور

دانشگاه علمی کاربردی

واحد 34

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی

رشته گرافیک

موضوع

نقش و نگاره ها در معماری ایران

استاد راهنما

ندا رسولی ارسی

نگارش

فاطمه عباسی

سال تحصیلی

1392

تقدیم به پدر و مادر عزیزم که همیشه پشتیبانم بودند.

با تشکر از استاد گرانقدر خانم ندا رسولی ارسی که بدون زحمات ایشان این رساله به سر انجام نمیرسید.

فهرست

صفحه	عنوان ها
1	فصل اول : نقش و نگاره قبل از اسلام
2	معماری پیش از اسلام
3	چکیده معماری جهان باسئن
4	شیوه های معماری در دوره هخامنشان
5	هنر در خدمت ایدئولوژی امپراطوری
6	شوش و تخت جمشید
7	هنر در خدمت شکوه و اقتدار امپراطوری
8	ملت های امپراطوری
9	کاخ صد ستون
10	کاخ داریوش
10	کاخ سه درگاهی TRIPYLON
11	مهرها و طلاجات
12	آرامگاه خشیار یکم، نقش رستم
13	فروهر
15	نقش برجسته ی شیر و گاو ، در گرفت و گیر تخت جمشید
27	فصل دوم : نقش و نگار بعد از اسلام
28	هنر و معماری اسلامی
28	خاستگاه ها و ویژگی ها
29	سیر تاریخی
30	معماری
31	مساجد
31	محراب
32	صحن
33	مناره
33	گنبد
34	ایوان
34	طاق محرابی
35	منبر و مقصوره
35	مدرسه
36	معماری غیر دینی
38	حرم ها و آرامگاه ها
39	تزیینات معماری

41	مصالح سنتی در معماری ایران
46	توضیحی درباره نقش و نگار در معماری اسلامی
49	مقدمه ای بر هنر کاشی کاری
52	کاشیکاری
54	مقرنس کاری
55	نقش مقرنس در آثار دوران اسلامی
58	مقرنس در دوره صفویه
59	اسلیمی
69	فصل سوم: دوران معاصر
70	تعریف معماری در عصر ما
72	نفوذ معماری ایران در اروپا
76	تأثیر هنر و معماری اسلامی بر هنر و معماری اروپا و امریکا
82	فصل چهارم: پروژه عملی

مقدمه

یکی از عناصری که بر زیبایی معماری ایران چه قبل از اسلام چه بعد از اسلام می افزاید نقش و نگاره ها است .این نقش و نگاره ها از نقش برجسته های تخت خمشید گرفته تا کاشی کاری ها ، شیشه گری ها ، گچ پری ها ، حتی خوشنویسی هایی که بر کتیبه های مساجد نوشته شده را شامل می شود.. نقش و نگاره ها قبل از اسلام تقریبا محدود به نقش برجسته ها می شد ولی بعد اسلام نقش و نگاره ها ابعاد گسترده تری پیدا کردند. نقش و نگاره ها با پیدایش کاشی کاری در زمان سلجوقیان وسیع تر شد و در زمان تیموری و صفویه به اوج خود رسید . یکی از بهترین نمونه های کاشی کاری مسجد شاه عباس صفوی در اصفهان و مسجد شیخ لطف الله است.

منابع و ماخذ:

- ابوالمعالی نصرالله منشی، کلیه و دمنه، به تصحیح مجتبی مینوی، انتشارات دانشگاه تهران، 1351، صص 59-122
ا.ت. اومستد، تاریخ شاهنشاهی هخامنشی، ترجمه: محمد مقدم، امیر کبیر، تهران 1380، ص 243
بویس، مری، تاریخ کیش زرتشت (هخامنشیان)، ترجمه: همایون صنعتی زاده، توس، تهران، ج 2، صص 156-157
بهار، مهرداد، از اسطوره تا تاریخ، نشر چشمه، تهران، 1376، ص 180
بیرونی، ابوریحان، التفهیم، به تصحیح جلال الدین همایی، نشر هما، تهران، 1367، ص 9
دانش پژوه، محمد تقی، قانون الصور، بهنام، دوره 8، ش. 9، 1349، صص 11-20
دوسو، پی یر، تاریخ علوم، امیر کبیر، تهران، 1340، ص 18
دیاکونوف، میخائیل میخائیلوویچ، تاریخ ایران باستان، ترجمه ی روحی ارباب، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ دوم ۱۳۸۰ .
صفحه‌های ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۳۴ تا ۱۴۰
دیوان جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، به تصحیح مجتبی مینوی، انتشارات دانشگاه تهران، 1362، ص 37
رزمجو، شاهرخ، آغاز سال نو در دوره ی هخامنشی (مجموعه ی مقالات نخستین همایش نوروز) سازمان میراث فرهنگی کشور،
تهران 1379 ص 185
شهبازی، شاپور، شرح مصور تخت جمشید، سازمان میراث فرهنگی، تهران، 1357
کنخ، هاید ماری / از زبان داریوش / مترجم: رجبی، عباس / نشر کارنگ / چاپ چهارم / 1377
مصفی، ابوالفضل، فرهنگ اصطلاحات نجومی، موسسه تاریخ و فرهنگ ایران، تبریز 1357، ص 221
هینتس، والتر، دنیای گمشده ی عیلام، ترجمه: فیروزه فیروزه نیا، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، 1376، ص
194.
هینتس، والتر، داریوش و پارس ها (تاریخ فرهنگ ایران در دوره ی هخامنشیان)، ترجمه: عبدالرحمان صدیه، امیر کبیر،
تهران، 1380، صص 67-68 و 260

چکیده

در این رساله سعی شد که به تاریخچه نقش و نگاره‌ها در قبل و بعد اسلام و در زمان حال پرداخته شود و این تحقیق در 4 فصل تهیه شده است. فصل اول نقش و نگاره‌های قبل از اسلام، فصل دوم نقش و نگاره‌های بعد از اسلام، فصل سوم دوران معاصر و فصل چهارم پروژه عملی.

در بخش پایانی سعی شد که با این نقش و نگاره‌ها و ترکیب آنها با هم به تصاویر زیبایی رسید که بتوان این نقش‌ها را بر روی لباس چاپ کرد.